

RISTIJÄRVEN KUNTA

Tarkastuslautakunta

Ristijärven kunnanvaltuustolle

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2019

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on mm. valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta

Ristijärven kunnanvaltuuston valitsemina tarkastuslautakunnan jäsenet ajalla 1.6.2017 - 31.5.2021

Varsinainen jäsen

Arto Klemetti
Marja Haapamäki
Arto Tolonen (Mehtä)
Tapio Pikkarainen 31.5.2018 saakka
1.6.2018 lukien Anu Kemppainen
Katariina Roimela

Henkilökohtainen varajäsen

Jorma Trumf
Anja Juntunen
Hanna-Leena Keränen
Timo Tervonen
Minna-Liisa Laakso 1.6.2018 lukien

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana toimi Arto Klemetti, varapuheenjohtajana Marja Haapamäki. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut palvelusihteerinä Lea Lukkari.

Vuoden 2019 arviointia varten lautakunta on kokoontunut yhteensä neljä kertaa, joista 19.5.2020 pidetty kokous oli arviointikertomuksen allekirjoituskokous.

Tilikauden 2019 tarkastus sekä tarkastuslautakunnan työskentelytapa tilikauden aikana:

Tarkastuslautakunnan käytännön arviointityö on muodostunut mm. arviointisuunnitelman laatimisesta, arviointimenetelmän valitsemisesta, viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kuulemisista kokouksissa sekä esityslistojen ja pöytäkirjojen lukemisesta. Ensisijaisesti arviointi suoritettiin arvioitavan vuoden tilinpäätöksen ja siihen sisältyvän toimintakertomuksen perusteella.

Tilikauden 2019 tarkastuslautakunnan kokoukset ja käsitellyt asioita:

26.11.2019

Tilintarkastajan tilintarkastuksen työohjelma ja tarkastussuunnitelma 2019. Tarkastuslautakunnan talousarvio vuodelle 2020. Tarkastuslautakunnan työnjako vuoden 2019 tarkastuksessa ja jääviys. Tarkastuslautakunnan arvioinnin arviointisuunnitelma/työsuunnitelma vuoden 2019 tilien tarkastuksessa. Tarkastettiin sidonnaisuudet.

15.4.2020

Päätettiin sähköisen kokousmenettelyn käyttöönotosta. Kuultiin kunnanjohtajan ja hallintopäällikön katsaukset vuoden 2019 taloudesta ja tavoitteiden toteutumisesta. Kuultiin tilintarkastajan väliraportti. Merkittiin vuoden 2019 tilinpäätös ja toimintakertomus tiedoksi. Aloitettiin arviointikertomuksen kirjoitus.

5.5.2020 Kuultiin kehittämispäällikön ja rehtori/sivistyspäällikön katsaukset vuoteen 2019. Merkittiin tilintarkastajan loppuraportti ja tilintarkastuskertomus tilikaudelta 2019 tiedoksi.

19.5.2020 Kuultiin rakennustarkastajan katsaus vuoden 2019 toiminnasta ja tavoitteiden toteutumisesta sekä kunnanjohtajan katsaus Osuuskunta Seniorisillan ja Kainuun Etu Oy:n toiminnasta. Laadittiin arviointikertomus tilikaudelta 2019.

Vastuujakoa lautakunnan jäsenten kesken ei ole suoritettu, lautakunnan kaikki jäsenet ovat olleet seurantavastuussa vuoden 2019 tarkastuksessa.

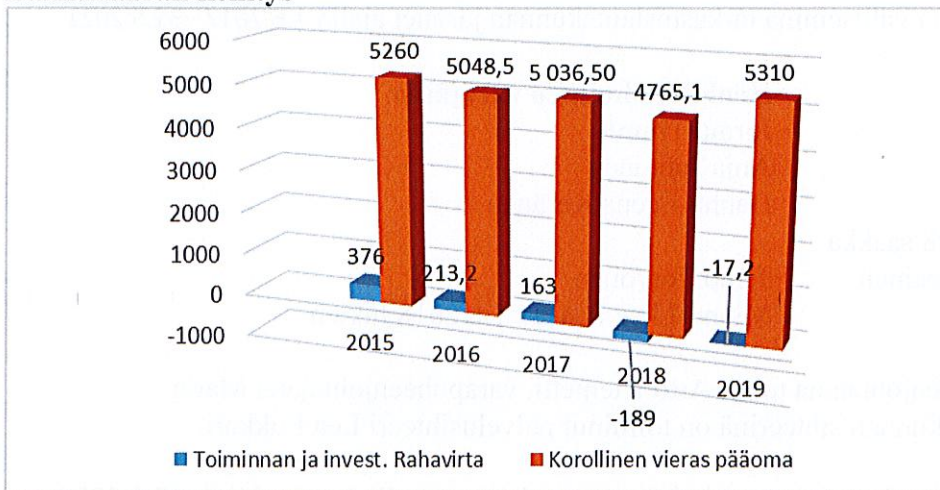
Kunnan tarkastusyhteisönä on ollut BDO Auditor. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut HTT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr. Tilintarkastusyhteisön sopimusta jatkettiin kunnanvaltuuston päätöksellä koskemaan myös vuosien 2019-2020 tilintarkastusta.

Talouden toteutuminen

Ristijärven kunnan vuoden 2019 talous on 42 217 euroa alijäämäinen.

Tilinpäätösvouden talousarvio oli 257 243 alijäämäinen. Tulosta paransi mm. valtion myöntämä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotus 180 000 euroa. Tulosta heikensi Kainuun soten alijäämä, Ristijärven kunnan maksettavaksi tästä tuli 340 504 euroa. Näinollen tulosta voidaan pitää tyydyttävänä.

Lainamäärän kehitys

Kunnan lainakanta 31.12.2019 oli yhteensä 5,3 milj.euroa, joka on asukasta kohti laskettuna 4178 euroa/asukas, muutos edelliseen vuoteen +479 e/asukas.

Tarkastuslautakunta: *Lainamäärä on huolestuttavan suuri.*

Kunnan asukasmäärä 31.12.2019 oli 1271 asukasta, asukasmäärä väheni edellisestä vuodesta 17 henkilöllä. Lapsia syntyi vuoden aikana 6. Vuoden 2019 lopussa yli 64 –vuotiaiden osuus väestöstä oli 38,1 % ja 0-14 –vuotiaiden osuus 10,3 %.

Talouden tasapainottaminen

Ristijärven kunnan vuosikate vuosina 2017-2019 ei riittänyt kattamaan suunnitelmanmukaisia poistoja vaan tilikausilla 2017 ja 2019 vuosikate kattoi noin kaksi kolmasosaa suunnitelmanmukaisista poistoista ja tilikaudella 2018 vuosikate muuttui negatiiviseksi.

Taloussuunnitelmavuosina 2020-2022 vuosikatteen eivät riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja. Lisäksi kunnalla tulee taloussuunnittelukaudella olemaan investointimenoja, joita ei voida rahoittaa varsinaisen toiminnan virralla. Kunta on taloussuunnitelmassa 2020-2022 varautunut ottamaan n. 0,9 milj. euroa lainaa.

(1.000 €)	Talous-suunnitelma 2022	Talous-suunnitelma 2021	Talous-arvio 2020	Toteutunut 2019	Toteutunut 2018	Toteutunut 2017
Vuosikate	141	105	-58	352	-55	463
Poistot	-413	-413	-413	-469	-566	-592
Kate poistojen jälkeen	-272	-308	-471	-117	-621	-129
Investointimenot	-20	-50	-811	-400	-154	-384

Taulukko 1. Kunnan vuosikate, suunnitelmanmukaiset poistot ja investointimenot

Ristijärven kunnalla ei ole kattamattomia alijäämiä tilinpäätöksessä 2019.

Tilinpäätösvuoden 2019 tuloksen jälkeen kertynyttä ylijäämää on 1 272 800,86 euroa, 1001,42 euroa/as. Kunta on hankkinut sopimuksella asiantuntija-apua tasapainottamisen keinojen etsimiseen.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinnan järjestäminen

Uusi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on hyväksytty kunnanhallituksessa 13.8.2018. Tilintarkastajan edellisen vuoden tarkastuksessa on läpikäyty ohje ja todettu asianmukaiseksi. Tilikauden tarkastuksessa tilintarkasta on käynyt hankintaprosesseja läpi. Tarkastuksissa ei ole löytynyt huomautettavaa.

Konserniasiat

Ristijärven kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt Kiinteistö Oy Saukkohaka, Ristijärven Vuokratalot Oy, Seniorpolis Oy ja Osuuskunta Seniorisilta. Konserniyhtiöt Kiinteistö Oy Saukkohaka ja Seniorpolis Oy ovat ns. lepäävässä tilassa eikä niillä ole ollut toimintaa.

Konsernin vuosikate oli 684 581 euroa. Poistojen ja satunnaisten erien jälkeen tulos on 145 392 euroa alijäämäinen. Tulos parani vuodesta 2018. Konsernitaseen loppusumma on 17,3 milj.euroa. Konsernin lainakanta on 9,1 milj.euroa ja 7 131 euroa/asukas. Asukasta kohden lainamäärä nousi 1234 e/asukas. Konsernin taseeseen kertynyt ylijäämä on tilinpäätösvuoden lopussa 1,1 milj. euroa.

Osuuskunta Seniorisillan toiminnan kannattavuuden isoin haaste on kulujen sopeuttaminen väheneviin käyttäjämääriin ja sitä kautta laskeviin käyttötuloihin. Todennäköisesti Osuuskunta ei pysty pyrittämään Monitoimikeskus Virtaalan toimintaa ilman kunnan merkittävää rahallista tukea.

Tarkastuslautakunta: *Lautakunnan mielestä Osuuskunta Seniorisillan tilanne on huolestuttava.*

Henkilöstö

Henkilöstön määrä 31.12.2019 oli 102, joista vakinaisia 86, sijaisia 1 ja määräaikaista 14.

Vakinaisen henkilökunnan ikärakenne oli miehillä 51,8 vuotta ja naisilla 50,4 vuotta.

Henkilöstön palvelussuhteet ovat virka- tai työsuhteita. Vakinaisista henkilöstöstä virkasuhteisia on eniten opetustoimessa.

VASTUUALUEIDEN TOIMINNAN ARVIOINTI:

HALLINTOPALVELUT

Talous- ja henkilöstöpalvelut on irtisanottu v.2019 Kainuun soten kanssa, vuoden 2020 alusta palvelut tuottaa Monetra Oulu Oy.

ICT –palvelut on irtisanottu, tuottaja vaihtuu yhdessä Kainuun kuntien kanssa vuoden 2020 lopussa.

Asiahallintaohjelma Dynasty10 sekä tiedonohjausjärjestelmä otetaan käyttöön syksyllä 2020.

Puhelinpalvelut kilpailutettiin Kainuun hankintarenkaan toimesta, palveluntuottaja Kaisanet Oy vaihtui Teliaan. Sähköinen kokousohjelma otettiin käyttöön kunnanhallitukselle.

Maankäyttö – ja strategiaprosessi

Pirtin alueen pitkäjänteinen markkinointityö ei ole johtanut toivottuun lopputulemaan.

Tonttikauppa on ollut hiljaista. Vuoden aikana toteutunut kolme lisämaa-alueeksi tarkoitettua kauppaa.

Elinkeinojen edistäminen

Kunnan elinkeinotoimintaa johtaa kunnanhallitus. Käytännön kehittämistyötä johtaa kunnanjohtaja.

Kehityspäällikön työajasta on 50 % elinkeinotoimissa.

Kunnan yritys- ja hanketoiminnan yhteistyökumppanina on Kainuun Etu Oy.

Tarkastuslautakunta: *Lautakunnan mielestä on huolestuttavaa että kunta ei pysty vastaamaan yritysten toimitila-, toimisto- ja myyntitilakyselyihin.*

Työllisyyden edistäminen

Kuntouttavassa työtoiminnassa Kainuun Sote ky:llä on Ristijärven kunnassa yksi kokoaikainen työnohjaaja. Paltamon kunta hoitaa sopimukseen perustuen kunnan työllisyysasioita yhteistyössä kunnan kanssa. Toimintaa ohjaa viranhaltijoista koostuva ohjausryhmä.

SIVISTYSPALVELUT

Varhaiskasvatus

Päiväkoti Saukonsilmun toiminta keskuskouluun sijoitetussa väistötilassa on jatkunut, vuoden 2020 puolella on päästy uusiin tiloihin Palvelukeskukseen. Päiväkoti on toiminut jatkettuna aukiololla maanantaista sunnuntaihin.

Opetustoimi

Perusopetus on jatkanut toimintaansa väliaikaisesti kutistuneissa tiloissa ja väistöliikkeen vaikutukset näkyvät toiminnassa. Opetussuunnitelman tarkka toteuttaminen ja talousarviovuodelle asetetut tavoitteet eivät ole toteutuneet kaikkien oppiaineiden osalta.

Perusopetusta järjestetään yhteistyössä Hyrynsalmen ja Suomussalmen kuntien kanssa.

Peruspalvelujen valtionosuusprosentti v. 2019 on 25,37 %.

Kirjasto ja kulttuuri

Kirjaston kävijämäärä kasvoi edellisvuodesta runsaalla tuhannella osittain omatoimikirjaston myötävaikutuksesta. Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueellinen eKirjasto tuotti kirjastolle 1147 e-aineistolainaa, mikä on 60 % edellisvuodesta enemmän. Ryhmäkäyntejä keskus­koulun oppilaille järjestettiin viikoittain lukuvuoden aikana. Kirjasto ja varhaiskasvatus olivat mukana *Kainuun Lukukummi –dialogisen lukemisen kehittäminen varhaiskasvatuksessa* –hankkeessa.

Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalvelujen tarkoituksena on tuottaa ristijärveläisille kansalaisopiston ja musiikkiopiston palvelut sekä laadukkaita liikunta- ja nuorisopalveluja.

Kansalaisopiston palvelut tuottaa Paltamon kunta. Musiikkiopisto järjestää viikoittain opetusta Ristijärvellä. Ristijärven toimipaikassa on ollut 4 pääaineen oppilasta.

Vapaa-aikatoimi

Vapaa-aikatoimi on järjestänyt ohjattua liikuntaa peruskoululaisille sekä ikäihmisille. Lisäksi nuorisovaltuustotoiminta on käynnistetty kunnassa. Vapaa-aikatoimi on käynnistänyt kunnassa Voimaa Vanhuuteen –hankemallin, jossa pyritään vaikuttamaan kotona asuvien ikäihmisten hyvinvointiin ja terveyteen.

TEKNISET PALVELUT

Toteutunut toimintakate oli 195 491 € parempi kuin talousarviossa, tulokseen vaikutti ennakoitua korkeammat vuokratulot ja kaukolämmön myynti.

Rakennusvalvonta ja muut luvat

Maankäytön ja rakennuslain mukaisten sekä muiden kiinteistö-, maa-aines- tai ympäristöalaa koskevien lupien myöntäminen ja lupaehtojen toteutumisen valvonta, sekä muu toimialaan liittyvä valvonta ja neuvonta. Rakennustarkastajan tehtävät on ostettu Hyrynsalmen kunnalta. Rakennustarkastaja toimii Ristijärvellä tiistain lisäksi parillisten viikkojen perjantaina. Myönnettyjä lupia v.2019 oli yhteensä 49.

Ympäristöhallinto

Ympäristöhallinnon tehtävät hoitaa rakennustarkastaja.

Tie- ja kiinteistöhoito

Kunta avustaa tiekunnalle/vakituiselle asukkaalle tien kunnossapidosta aiheutuvista kustannuksista kunnanhallituksen määrittämän % -osuuden.

Saukkovaaran hotelli- ja ravintolarakennus purettiin v.2019.

Väistötiloista päästään palvelukeskuksen valmistumisen myötä pois vuoden 2020 alkupuolella ja näin väistötilojen vuokra-kulut ovat pienemässä.

Metsien hoito

Vuoden 2019 talousarvion mukainen metsän myyntituoton arvio oli 75 000 euroa. Myyntituottoja toteutui 51,1 % budjetoidusta. Osa tehdyistä kaupoista siirtyi hakattavaksi vuoden 2020 puolella.

Lupa- ja valvontalautakunta

Lautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Lautakunnan toimialana ovat rakentamisen viranomaispalvelut, luvat, valvonta ja neuvonta, sekä toiminta ympäristönsuojeluviranomaisena.

Lautakunta ei kokoontunut vuoden 2019 aikana. Valtuuston asettamat tavoitteet eivät toteutuneet.

Tarkastuslautakunta: *Lautakunta on ollut tyytymätön jo vuoden 2018 tilikauden arvioinnissa tavoitteiden toteutumattomuudesta. Tilanne on huonontunut.*

Lautakunta pyytää arvioimaan onko lupa- ja valvontalautakunta tarpeellinen toimielin kunnassa.

Investoinnit

Suurimpana investointina on ollut Aholantie 30:n asuinkerrostalon saneeraus, joka aloitettiin syksyllä 2019. Investoinnissa isoja asuntoja on muutettu erikokoisiksi kaksioiksi.

Muita investointeja olivat mm. Pajuniementien teko kaavoitetuille vapaa-ajan tonteille, Päiväkodin kaluston hankinta ja Oumo projekti->uimarannan korjaushanke.

MAASEUTUHALLINTO

Lomituspalvelut, Maaseutupalvelut

Ristijärven kunnan kannalta maaseutuhallinto on hoidettu hyvin yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

Lopuksi

Vastuualueitten päälliköiden tulee seurata talousarvioikirjassa mainittujen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille vuodelta 2019.

Tarkastuslautakunta esittää kiitokset kunnan hallinnolle palvelujen tuottamisesta ja talousarvion noudattamisesta.

Ristijärvellä 19.5.2020

Ristijärven tarkastuslautakunta

Arto Klemetti

Marja Haapamäki

Anu Kemppäinen

Katariina Roimela

Arto Tolonen